

Європейський комітет профспілок освіти
Європейська регіональна організація Інтернаціоналу освіти

Президенту України
Володимиру ЗЕЛЕНСЬКОМУ
електронною поштою: letter@apu.gov.ua

Голові Верховної Ради України
Дмитру РАЗУМКОВУ
електронною поштою: razumkov@rada.gov.ua

Прем'єр-міністру України
Олексію ГОНЧАРУКУ
електронною поштою: pmhoncharuk@kmu.gov.ua

Міністру розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства
України
Тимофію МИЛОВАНОВУ
електронною поштою: meconomy@me.gov.ua

Міністру соціальної політики України
Юлії СОКОЛОВСЬКІЙ
електронною поштою: prministr@mlsp.gov.ua

Ref: 10137 Брюссель, 13 січня 2020 року

Тема: Солідарність ЄКПО та ЄФПГО з українськими профспілками

Шановний Президенте!
Шановний Голово!
Шановний Прем'єр-міністре!
Шановні міністри!

Працівники громадського обслуговування в Європі стурбовані наслідками прийняття нового законодавства про працю для працівників в Україні. Воно вплине на громадськість та на якісні громадські послуги, які хочуть надавати працівники. Ми просимо Вас відкликати законопроекти та розпочати процес реального діалогу та консультацій із профспілками.

Цим листом Європейський комітет профспілок освіти (ЄКПО), який представляє 132 профспілки освітян, а це 11 мільйонів вчителів та викладачів різних рівнів дошкільної освіти, початкової освіти, середньої освіти, професійно-технічної освіти та підготовки, а також вищої освіти та сфери наукових досліджень, разом із Європейською федерацією профспілок громадського обслуговування (ЄФПГО), яка представляє 265 профспілок та мільйони працівників громадського обслуговування в таких галузях, як охорона здоров'я та соціальні служби, місцева, регіональна та національна адміністрація, муніципальні та інші комунальні служби в усіх країнах Європи, демонструють свою підтримку та солідарність зі своїми членськими організаціями в Україні.

Разом з українськими профспілками ми висловлюємо обурення з приводу внесення 28 грудня 2019 року Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України нового проекту закону «Про працю» без своєчасних консультацій з профспілками, в обхід численних положень національного законодавства, які передбачають такі консультації. Текст законопроекту, який позбавить працівників правового захисту, а профспілки – можливості їх захищати, було надіслано профспілкам 27 грудня за півтори години до засідання Уряду, на якому його було схвалено.

З обуренням та стурбованістю ми довідалися, що такі законопроекти, як проекти законів «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо окремих питань діяльності професійних спілок)» (реєстр. № 2681), «Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо додаткових підстав для звільнення» (реєстр. № 2584) та низка інших, які руйнують фундаментальні права у порушення міжнародних стандартів, також були внесені без попередніх консультацій із соціальними партнерами. Все це грубо порушує самий принцип соціального діалогу та право профспілок на консультації.

За повідомленням українських профспілок, положення вищезгаданих законопроектів спрямовані, серед іншого, на наступне:

(1) Одностороннє розірвання трудових договорів роботодавцями всупереч статті 4 Конвенції МОП №158 про припинення трудових відносин (ратифікована Україною у 1994 р.), яка передбачає, що для припинення трудових відносин необхідні законні підстави, які або пов'язані із здібностями чи поведінкою працівника або викликані виробничою потребою. Повна свобода, яка надається роботодавцю у звільненні працівників без виплати вихідної допомоги, особливо вплине на профспілкових активістів та інформаторів.

(2) Роботодавці зможуть вносити зміни до умов трудового договору та звільняти працівників, які не погодяться на ці зміни. На практиці це означає, що положення трудового договору фактично є обов'язковими лише для працівника, оскільки роботодавець може в односторонньому порядку вносити зміни.

(3) Розширення та заохочення використання короткострокових трудових договорів та договорів з нефіксованим робочим часом веде до відсутності гарантій зайнятості та доходів, непередбачуваності робочого часу та стресу у працівників. Законопроектом дозволяється укладати строкові трудові договори на термін до п'яти років, не враховуючи того, що дуже часто цими договорами зловживають і працівників приймають за короткостроковими договорами на роботу, яка фактично має постійний характер.

(4) Різке зниження оплати за надурочні роботи із 100 % до 20 % звичайної оплати праці порушує Конвенцію МОП №1 про робочий час, яка вимагає, щоб додаткова оплата понаднормового часу була не меншою 25%. Крім того, у законопроекті зменшуються існуючі обмеження на понаднормову роботу.

(5) Скасування деяких соціальних гарантій та зменшення захисту матерів з малими дітьми ще більше полегшує їхнє звільнення. Більше того, працівники будуть зобов'язані повідомляти роботодавцю усю інформацію, яка може вплинути на їхню працю, і вагітність, і стан здоров'я не виключені з цієї вимоги.

(6) Численні обмеження права на свободу об'єднання, що порушують Конвенцію МОП №87 про свободу об'єднання та захист права на організацію (ратифікована Україною в 1956 р.). Сюди входить обмеження кількості первинних профспілкових організації на одному підприємстві максимум до двох, що прямо суперечить висновкам Комітету МОП зі свободи об'єднання, який зазначив, що законодавче обмеження кількості профспілок порушує право на свободу об'єднання. Більше того, законопроект вимагає примусової передачі уряду профспілкового майна, набутого до 1991 року, у тому числі майна, створеного за рахунок профспілкових коштів. Крім того, мінімальний поріг для створення профспілкової організації був підвищений з 3 до 10 працівників, що позбавляє права на створення профспілки працівників малих підприємств. Запропоновані зміни також передбачають створення «контрольних комісій», які мають моніторити та контролювати діяльність профспілок і до яких можуть входити не члени профспілки.

(7) Обмеження права на отримання інформації для цілей колективних переговорів знищує умови, необхідні для сприяння проведенню добросовісних колективних переговорів.

Виходячи з цього, ми закликаємо український Уряд дотримуватись та поважати міжнародні трудові стандарти, а також європейські соціальні принципи. Ми нагадуємо, що Угода про асоціацію між Європейським Союзом та Україною зобов'язує Україну, серед іншого, посилювати можливості соціальних партнерів та сприяти соціальному діалогу. Оскільки в основі відносин ЄС з Україною лежить, окрім всього іншого, повага до спільних цінностей, у сфері соціальної політики та політики зайнятості ЄС керується, серед іншого, «Європейською опорою соціальних прав», в якій зазначається, що [...] «має заохочуватися підтримка для розширення спроможностей соціальних партнерів з метою просування соціального діалогу» [...].

Таким чином, ми закликаємо вас дотримуватися демократичних цінностей та принципів та вести змістовний соціальний діалог із профспілками.

Українські профспілки оголосили про проведення кампанії проти законопроектів та такого підходу уряду. Ми повністю підтримуємо цю кампанію та висловлюємо солідарність з усіма працівниками України, зокрема з тими, хто працює в сфері освіти. У сфері державної освіти дійсно зайнята найбільша частка працівників громадського обслуговування, тому наслідки прийняття законопроектів потенційно вплинуть на них значним чином. Хотілося б нагадати, що у багатьох країнах Європи спостерігається значна нестача вчителів, що ставить під загрозу якість освіти.

Ми вимагаємо відкликати законопроект і відкласти будь-які офіційні читання у Верховній Раді.

ЄКПО та Європейська федерація профспілок громадського обслуговування продовжують уважно стежити за ситуацією та будуть підтримувати своїх членів у боротьбі за соціальний діалог та дотримання прав профспілок в Україні.

Щиро Ваші,

Сьюзан Флоке
Європейський директор ЄКПО

Ян Віллем Гудріаан
Генеральний секретар ЄФПГО